

Euroopa Liidu Üldkohus tunnistab vastuvõetamatuks Nord Stream AG ja Nord Stream 2 AG hagid direktiivi 2019/692 peale, millega laiendatakse teatavaid maagaasi siseturu eeskirju kolmandatest riikidest tulevatele gaasitorujuhtmetele

Gaasitorujuhtmete käitajad Nord Stream 1 ja 2 ei ole mingil juhul isikud, keda see direktiiv otseselt puudutaks

Šveitsi äriühing Nord Stream AG, mille 51-protsendiline osalus kuulub Vene äriühingule PJSC Gazprom¹, omab ja käitab gaasitorujuhet „Nord Stream“ (mõlemad koos „Nord Stream 1“), mis tagab gaasi ülekandmise Viiburi (Venemaa) ja Lubmini (Saksamaa) vahel, mis asub Greifswaldi lähistel (Saksamaa). Gaasitorujuhtme ehitus viidi lõpule 2012. aastal ja selle kavandatud käitamisaeg on 50 aastat.

Šveitsi äriühing Nord Stream 2 AG, mille osalus kuulub tervikuna Vene avalik-õigusliku isiku aktsiaseltsile Gazprom, vastutab gaasitorujuhtmega „Nord Stream 1“ paralleelse gaasitorujuhtme „Nord Stream 2“ projekteerimise, ehitamise ja käitamise eest. 2017. aasta jaanuaris alustati selle gaasitorujuhtme jaoks mõeldud torude betooniga katmise töid.

17. aprillil 2019 võtsid parlament ja nõukogu vastu direktiivi 2019/692² (edaspidi „muutmise direktiiv“), millega muudetakse direktiivi 2009/73, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju³. See direktiiv jõustus 23. mail 2019 ja põhimõtteliselt pidid liikmesriigid selle oma riigisisesele õigusesse üle võtma hiljemalt 24. veebruariks 2020. Direktiivi jõustumise kuupäevaks oli Nord Stream 2 AG andmetel 95% gaasitorujuhtme „Nord Stream 2“ torude betooniga katmise töödest valmis.

Muutmise direktiivi jõustumise kuupäevast tuleb sellistel gaasitorujuhtmete käitajatel nagu Nord Stream AG ja Nord Stream 2 AG arvestada, et direktiiv 2009/73 ja riigisisese õigusaktid, millega see on üle võetud, hakkavad kehtima osale nende gaasi ülekandetorudest, käesoleval juhul liikmesriigi ja kolmanda riigi vahelisele lõigule kuni liikmesriikide territooriumini või liikmesriigi territoriaalmeres asuvale lõigule. See toob kaasa käitajate kohustuse eraldada põhivõrguettevõtjate võrgustik ning seada sisse kolmandate isikute gaasi põhi- ja jaotusvõrkudele juurdepääsu süsteem, mis ei ole diskrimineeriv ja põhineb avaldatud tariifidel.

Nord Stream AG ja Nord Stream 2 AG esitasid Euroopa Liidu Üldkohtule hagid⁴ esiteks muutmise direktiivi osalise ja teiseks selle täieliku tühisuse tuvastamise nõudes.

Nord Stream 2 AG väidab, et uued kohustused muudavad suuresti tema olukorda, kuna nende täitmiseks peaks ta müüma gaasitorujuhtme „Nord Stream 2“ tervikuna või muutma täielikult oma

¹ Ülejäänud 49% kuulub neljale Šveitsi äriühingule, vastavalt 15,5% kahele neist, mille osalus kuulub kaudselt kahele Saksa äriühingule, ja 9% ülejäänud kahele, millest ühe osalus kuulub kaudselt Prantsuse äriühingule ja teine on Madalmaade äriühingu tütaretevõtja.

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiiv (EL) 2019/692, millega muudetakse direktiivi 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju (ELT 2019, L 117, lk 1).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ (ELT 2009, L 211, lk 94).

⁴ Komisjon, Eesti, Läti, Leedu ja Poola esitasid taotluse astuda menetlusse parlamendi ja nõukogu nõuete toetuseks. Kuna täna tehtud kohtumäärustega on menetlus kohtuasjas lõpetatud, ei ole Üldkohtul nende taotluste kohta enam vaja otsust teha.

organisatsioonilist ja ettevõtlusstruktuuri, mis õõnestab kõnealuse taristu rahastamise põhialuseid, millega on pealegi ühinenud Euroopa ettevõtjad⁵.

Nord Stream AG, kes nõuab selle uue õigusnormi tühistamist, mis kohustab riikide reguleerivaid asutusi võtma hiljemalt 24. maiks 2020 vastu otsused teatavate erandite tegemise taotluste kohta, väidab, et sellest normist tulenevad uued kohustused toovad kaasa olulisi koormavaid muudatusi teda puudutavas aktsionäride kokkuleppes, tema põhikirjades ja gaasitranspordi lepingus, mille ta on sõlminud Gazprom export LLC-ga.

Täna tehtud kohtumäärustega jätab Üldkohus need hagid vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata.

Üldkohus tuvastab, et **muutmise direktiiv ei puuduta otseselt ei Nord Stream 2 AG-d ega Nord Stream AG-d.**

Nimelt alles riiklike meetmetega, millega see direktiiv üle võetakse, on liikmesriigid kehtestanud või kehtestavad sellistele ettevõtjatele nagu hagejad käesolevas asjas (liikmesriigi valitud tingimustel) muudetud direktiivist 2009/73 tulenevaid kohustusi.

Riiklike rakendusmeetmete võtmisel, mis võivad muudetud direktiivist 2009/73 tulenevad kohustused alates 24. veebruarist 2020 ettevõtjatele siduvaks muuta, on liikmesriikidel kaalutusõigus.

Lisaks sellele võivad riikide reguleerivad asutused muutmise direktiivi kohaselt otsustada teha teatavatel tingimustel muudetud direktiivi 2009/73 teatavatest sätetest erandeid: esiteks uutele suurtele gaasiinfrastruktuuridele ja teiseks liikmesriikide ja kolmandate riikide vahelistele gaasi ülekandetorudele, mille ehitamine on lõpetatud enne 23. maid 2019. Nende sätete rakendamisel on riikide reguleerivatel asutustel laiaulatuslik kaalutusõigus, mis puudutab erandite võimaldamist ja võimalikke eritingimusi, mida erandite suhtes võib kehtestada.

Ühtlasi leiab Üldkohus, et **muutmise direktiiv ei puuduta Nord Stream AG-d individuaalselt.**

Sellega seoses toob Üldkohus eelkõige esile, et Nord Stream AG-l ei ole õigust käitada kahe gaasitorujuhtme „Nord Stream“ võrgustikku ja / või jätkata selle käitamist, olles samal ajal vabastatud kõigist liidu regulatiivsetest piirangutest, vähemalt osas, mis puudutab gaasitorujuhtme liidu territooriumil, käesoleval juhul liikmesriigi sisemeres asuvat lõiku.

Seega asjaolu, et Nord Stream AG kuulus muutmise direktiivi vastuvõtmise ajal piiritletud isikute ringi, kuhu kuuluvad ettevõtjad on tuvastatud või tuvastatavad ja keda direktiivi 2009/73 ruumilise ja / või esemelise kohaldamisala laiendamine puudutas, ei võimalda järeldada, et muutmise direktiiv puudutab teda isiklikult. On nimelt selge, et seda kohaldatakse objektiivsete kriteeriumide alusel, mille on määratlenud liidu seadusandja, muu hulgas kriteerium, mille kohaselt selliste gaasitorujuhtmete puhul, mille jaoks taotletakse teatavaid erandeid, peab ehitamine olema lõpetatud enne 23. maid 2019, mis on muutmise direktiivi jõustumise kuupäev.

Mis puudutab **õigust tõhusale kohtulikule õiguskaitsevahendile**, millele tugineb Nord Stream 2 AG, siis lisab Üldkohus, et ettevõtja võib taotleda erandit Saksamaa reguleerivalt asutuselt ja vajaduse korral vaidlustada selle asutuse otsuse **Saksa kohtus**, osutades muutmise direktiivi kehtetusele ja paludes sellel kohtul pöörduda Euroopa Kohtu poole eelotsusetaotlusega muutmise direktiivi kehtivuse küsimuses.

Lisaks otsustas Üldkohus nõukogu taotluse alusel, et **neli dokumenti, mille Nord Stream 2 AG ilma dokumendi koostaja või saajana asjasse puutuva institutsiooni loata** seoses oma haviga **esitas**, eemaldatakse toimikust ning et hagiavalduse ja selle lisade lõike, kus on esitatud väljavõtted neist dokumentidest, ei tule enam võtta arvesse. Tegemist on nimelt nõukogu õigustalituse arvamusega, mis on

⁵ Rahastamise summas 9,5 miljardit eurot kindlustavad 50% ulatuses äriühingud ENGIE SA (Prantsusmaa), OMV AG (Austria), Royal Dutch Shell plc (Madalmaad ja Ühendkuningriik), Uniper SE (Saksamaa) ja Wintershall Dea GmbH (Saksamaa).

saadetud liikmesriikide alalistele esindajatele, ja komisjoni koostatud soovitusetega, mis on saadetud nõukogule, et võtta vastu otsus, mis käsitleb rahvusvahelisi läbirääkimisi kolmanda riigiga. Tuginedes eelkõige Euroopa Kohtu hiljutisele otsusele kohtuasjas Sloveenia vs. Horvaatia⁶ ja lähtudes seega määrusest üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele⁷, tuvastas Üldkohus, et dokumentide puhul, millega tutvumist taotles üks Nord Stream 2 teenistuja, kellel nõukogu ei võimaldanud nendega tutvuda, on nõukogu põhjendatult tuginenud esiteks õigusnõustamise kaitsele ja teiseks leidnud, et nende dokumentide avalikustamine kahjustaks konkreetselt ja tegelikult avalikku huvi seoses liidu rahvusvaheliste suhetega.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada Euroopa kohtule edasikaebuse üksnes õigusküsimustes.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjassepuutuv institutsioon peab täitma õiguslünka, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Määruse ([T-526/19](#) ja [T-530/19](#)) on CURIA veebileheküljel.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

⁶ 31. jaanuari 2020. aasta kohtuotsus Sloveenia vs. Horvaatia (C-457/18, vt ka [pressiteade nr 9/20](#)).

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 2001. aasta määrus (EÜ) nr 1049/2001 üldsuse juurdepääsu kohta Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele (EÜT 2001, L 145, lk 43; ELT eriväljaanne 01/03, lk 331).